

Odporúčania pre tvorivú prácu s deťmi predškolského veku v oblasti detskej dramatickej tvorivosti, ktorá by mala smerovať k celoslovenskej súťažnej prehliadke

Bábkulienska 2012

Určite treba vychádzať, resp. postupovať pri smerovaní k výslednému javiskovému tvaru z hier, cvičení a improvizácií v tomto poradí (priebežne počas roka, pretože ich budeme potrebovať na javisku).

- **hry na zoznámenie** (pretože dobrá práca sa nám podarí, ak sa v skupine budú všetci dobre poznať a vedieť, čo môžu od seba očakávať, napríklad vedieť aj to, že pani učiteľka ich pri hre na javisku podrží, že Janko občas na javisku zabúdi alebo mu vypadne text);
- **hry na uvoľnenie** (pretože treba deti viesť v tom duchu, že aj na javisku sa ideme tak isto zahrať, ako sa to zahráme v škôlke. Budú sa na nás pozeráť ľudia, ale aj oni sa hrávajú a občas sa im tiež niečo nepodarí. Aby si deti vyskúšali, ako sa nám napríklad prechádza v tele, keď sme zamrznutí, a keď sa z niečoho tešíme);
- **hry na sústredenie** (pretože ideme ukázať, ako sa hráme s pani učiteľkou a aké rozprávky čítame. To je dôležitá a zodpovedná úloha, na ktorú sa musíme sústrediť a na nič nesmieme zabudnúť, aby sa nám to podarilo);
- **hry na pohyb** (pretože, keď sa hráme, väčšinou sa pohybujeme a vyjadrujeme telom rôzne hádanky, grimasy, náladu. Telo nám pomáha inému vysvetliť to, čo nedokážeme len ústami);
- **hra na priestor** (pretože, ak si chceme zahrať príbeh z rozprávky, odohrávalo sa to v nejakom priestore. Túto hru v priestore ideme vyrozprávať (zahrať) divákovi, navyše v neznámom priestore – na javisku. Musím vedieť, koľko priestoru potrebujem, keď niekomu niečo hovorím (gestikulujem) a učím sa odhadnúť aj priestor iných);

- **hry na zvuk** (pretože deti vo veľkej miere využívajú zvuky – ony ich vedia vyjadriť (žblnkot potoka, trhanie papiera, skákanie, cinkanie, dážď a pod.) – toto treba vo veľkej miere využiť. Je na učiteľke, aké zvuky v texte objaví (aj tie skryté);
- **hry so slovom** (pretože ak dáme deťom dlhé texty, budú sa sústrediť na text a nie na pohyb a priestor zároveň. Môžeme ubrať z hovoreného slova (nie dlhé repliky), ale využiť skôr hru s rýmom, prešmyčky, riekanky, hru s dynamikou slova – hra na ozvenu, slabikovanie a pod.);
- **hry na rytmus** (pretože celé vystúpenie musí mať rytmus – slovný, pohybový, výtvarný, hudobný. Rytmus je opakovanie – tlkot srdca, dych, ročné obdobia, tieň-svetlo a pod. Rytmus vnáša pokoj – denný rituál dňa detí. Táto pravidelnosť by mala byť čitateľná počas celej hry na javisku, hra by mala pokojne plynúť);
- **hry na konflikt** (pretože komunikácia a kontakt prináša konflikt. Konflikt je príznačný pre dramatickú hru. Tým sa tvorivá námetová hra odlišuje od dramatickej hry. Neriešiť veľa konfliktov, sústrediť sa na dej a spracovať jeden konflikt.)

NA JAVISKU BY MALA DOMINOVAŤ DRAMATICKÁ HRA (DETSKÁ ČINNOSŤ)!

Ako možno predísť chybám, ktorých sa dopúšťame pri vystúpeniach na prehládke:

Téma: Učiteľka musí poznať deti, aby vedela, na akú tému sú zrelé a čo ich zaujíma. Samozrejme, či má kapacitu, ktorá sa týka obsadenia (a samozrejme myslím aj na cestovanie).

Slovo: K textu treba pristupovať zásadne využívaním metódy Hry v role. Pristupovať tým spôsobom, aby si dieťa predstavilo postavu, na ktorú sa hrá – je veľká (bude teda asi hovoriť pomaly, môže až slabikovať)?, je smutná?, je uponáhľaná? teší sa z niečoho? Ak ju dieťa pochopí, bude ju vedieť aj slovne vyjadriť. K tomu mu však musí pomôcť učiteľka, samo to nezvládne, inak to odrecituje. Pozor! – pomôcť nie napodobňovaním učiteľky, ale práve tými otázkami, rozobrať si to s dieťaťom.

Pohyb: Vychádzať zásadne z pohybov dieťaťa, nie aby dieťa opakovalo pohyb po učiteľke. Ona ho musí otázkami a slovami k tomu výslednému pohybu doviesť. Tým rozvíja myslenie

dieťaťa! Aj keď je tam hudobno-pohybová hra – pohyby v tanci musia vyjsť z detí, nie z učiteľkinej choreografie. K všetkým pohybom, ktoré deti urobia ich učiteľka musí motivovať otázkami. Prečo sa tak pohybuješ? Čo by si pri tom urobil rukami? Ako by ste vyjadrili pohybom prebúdzanie? Ako by ste vyjadrili, že sú vaše konáre ťažké? Na zdôraznenie, alebo posunu času môžete využiť ŠTRONZO (sochy), deti tejto technike rozumejú, hrávajú sa ju.

Výtvarno: Rozmyslite si, aké rekvizity zvolíte – ich farebnosť, materiál, proporcionalitu. Rekvizity by mali byť estetické, nenáročné, jednotné (myslím tým najmä jednotnosť materiálu – papier, látky, igelit, drevo a pod. Skúste to zjednotiť, prípadne, aby to nebolo rušivé). Kulisy a rekvizity musia byť účelné – musím vedieť, prečo je položená práve tam, ako ju držím, prečo tak, ako ju využijem. Prínosné by bolo, ak by mohla byť ešte niečím. Napríklad stolička – rozhládňa, písací stroj, invalidný vozík a pod. Deti tomu rozumejú, len my musíme takýto typ hry s nimi hrať veľmi často, toto je ich základný jazyk – hra s predmetom. **V ŽIADNOM PRÍPADE NESMÚ KULISY, REKVIZITY A KOSTÝMY DEŤOM PREKÁŽAŤ!** Musia sa cítiť v celej hre veľmi príjemne a uvoľnene.

Hudba: Samozrejme, že najideálnejšie by bolo, ak by ste si hudbu robili spolu. Možno by pani učiteľka mohla hrať, možno deti na rytmických nástrojoch, nebojte sa toho. Nemusíte vždy siahnuť po reprodukovanej, navyše niekedy nesúrodej a neprislúchajúcej k deju a myšlienke. Pokojne využite zvuky (neartikulované) alebo zvuky predmetov. Hrajte sa s tónmi a rytmom, tempom, dynamikou, nebojte sa toho.

Celé by to vlastne malo byť hrou, ako sa v vašej škôlke hrávate a ako deti rozvíjate. Robte to s ľahkosťou, určite Vám potom z toho vyjde pekná práca, z ktorej budete mať radosť a nie stres, že musíte robiť scenár, rekvizity, kulisy, kostýmy, nácviky a podobne. Nebojte sa, nič nepokazíte, ale obohatíte veľa ľudí.

Držím palce a teším sa!

Spracovala: PaedDr. Dana Kollárová, PhD. – *odborný garant celoslovenskej prehliadky Bábkulienska*

